

Učebnice o kultuře Neslyšících pro žáky se sluchovým postižením

Představení tématu výzkumu: Pomůcka – učební materiál pro výuku znakového jazyka, který bude poskytován základním školám pro sluchově postižené. Učebnice podobného typu určená pro ZŠ pro sluchově postižené chybí. Jistě tyto školy mají jiné publikace týkající se hlavně znakového jazyka, např. Znakovka, Slovník znakového jazyka, Znakování pro každý den apod. Neslyšící dítě má kromě svého jazyka (předpokládá se český znakový jazyk) znát i svoji kulturu, tj. kulturu neslyšících. Kde jinde by mělo získat informace než právě ve škole? Jde především o tu největší skupinu neslyšících dětí, neslyšící děti slyšících rodičů, kteří jim tyto informace z důvodu neznalosti nemohou předat. To jsou hlavní důvody, jenž vedou k vytvoření učebnice o kultuře Neslyšících pro žáky se sluchovým postižením.

Cíl výzkumu: Obsah diplomové práce může být využit jako podklady ke zpracování učebnice o kultuře Neslyšících pro sluchově postižené, a bude poskytnut školám pro sluchově postižené. Učebnice může být využita jako doplňující materiál v předmětech „Znakový jazyk“ nebo „Prvouka“ či „Občanská výchova“, může sloužit též jako podklad pro přednášky, semináře apod. Jazyk učebnice bude adaptován vhodným způsobem pro malé děti s využitím množství motivačních obrázků. Ve spolupráci s dětmi se vytvoří také logo a návrh titulní strany učebnice. Poté se celá učebnice přeloží do znakového jazyka a bude poskytována na DVD nosiči.

Otázka: Nedostatek učebních materiálů pro výuku sluchově postižených

Vedlejší výzkumná otázka: Přispěje nová učebnice zaměřená na výuku znakového jazyka a na kulturu Neslyšících pro sluchově postižené ke zkvalitnění výuky ve škole?

Volba výzkumné strategie KVALITATIVNÍ a její zdůvodnění: význam, interpretace, porozumění ve výuce nebo pozorování v přirozeném prostředí

Metody sběru dat: obsahová analýza, pozorování

Výzkumná jednotka: ZŠ pro sluchově postižené Brno

Plán obsahové analýzy: předložení informací (teorií) o kultuře Neslyšících formou sbírání obrázků, vybírání důležitých vět + jejich úprava vhodná pro malé děti

Plán pozorování: sledování způsobu podání informací učitelky dětem. Na základě těchto jevů budu zpracovávat učebnici. Výsledky pozorování si budu zapisovat do vlastní vytvořené šablony.

Etické a praktické problémy:

- Učitelova neznalost kultury Neslyšících
- Minimální předávání informací ze strany učitele
- Odmítavý postoj učitele
- Nepatřičné zásahy učitele do mé práce, ovlivňování dětí
- Nerespektování informací od neslyšících rodičů neslyšících dětí
- Slyšící rodiče neznající problematiku Neslyšících svému neslyšícímu dítěti budou těžko přibližovat kulturu Neslyšících, a obzvláště v případě, pokud neovládají ČZJ
- Ze strany dětí špatné chápání odborných termínů, pojmů

- Míchání způsobů komunikace při vysvětlování, odpovídání (znakovaná čeština x ČZJ)
- Nedostačující materiály pro zpracování učebnice, nevhodné obrázky, obtížná dostupnost apod.
- Ochota spolupráce dalších lidí na této učebnici (technici, kameramani apod. – finanční důvody)

Záznam z pozorování ve třídě:

Učitelka přišla do třídy. Pozdravili jsme se. Učitelka se trochu volně ptala: „Co jste zapamatovali z minulého týdne?“ Děti odpovídaly: „Studentka nám vysvětlila, jak používat tlumočnicka. Líbilo se nám, že jsme si na toto téma zahráli hru.“ Tak učitelka píše na tabuli etický kodex tlumočnicka. Na tabuli je – Tlumočnick musí:

- umět znakovat
- nosit černé oblečení
- přijít včas
- udržet tajemství
- být předem připravený, co bude tlumočit
- nesmí přidávat ani ubírat informace
- směřovat na oční kontakt.

Děti vše opsaly do sešitů. Poté si informace zopakovaly.

Námět k modifikaci výzkumného návrhu na základě předchozího bodu: Na základě toho, co jsem pozorovala, navrhuji, aby učebnice byla více vizualizovaná. Například u tohoto tématu by bylo vhodnější to vysvětlit na obrázku (mentální mapa).

Seznam relevantní literatury:

Adresář služeb pro sluchově postižené 2005. Praha: FRPSP, 2005. (www.frpsp.cz)

BULOVÁ, A. Komunikace sluchově postižených. In *Integrativní speciální pedagogika*. Brno : Paido, 1998. s. 63-67. ISBN 80-85931-51-6.

ČERVINKOVÁ - HOUŠKOVÁ, K. Medicínský a kulturní náhled. *Svět neslyšících II* [online]. 2004, Duben [cit.19.5.2010]. Dostupný na WWW: <<http://ruce.cz/clanky/1/2>>.

HORÁKOVÁ, R. Úvod do surdopedie. In Pipeková, J. (ed.) *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno: MU, 2006, s. 127-143.

HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu. 1. a 2. díl*. Praha: Septima, 1997, 1998.

KOMORNÁ, M. *Systém vzdělávání osob se sluchovým postižením v ČR a specifika vzdělávacích metod při výuce*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, o. s., 2008, s. 13 - 51. ISBN 978-80-87218-18-1.

KOSINOVÁ, B. *Neslyšící jako jazyková a kulturní menšina kultura neslyšících*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, o. s., 2008, s. 35. ISBN 978-80-87153-94-9.

KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených*. Praha: Karolinum, 2002.

LEJSKA, M. *Poruchy verbální komunikace a foniatrye*. Brno: Paido, 2003.

MACUROVÁ, A. „Our“ vs. „their“ language: The problems of cross-cultural understanding. In BRADARIĆ-JONČIĆ, S.; IVASOVIĆ, V. (eds.) *Sign Language, Deaf Culture & Bilingual Education*. Zagreb : Kratis, 2004, s. 95-100.

MACUROVÁ, A. An Introduction to Principles of Language Learning. In JANÁKOVÁ, D. (ed.) *Proceedings 2004. Teaching English to Deaf and Hard-of-Hearing Students at Secondary and Tertiary Levels of Education in the Czech Republic*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005, s. 28-41.

POTMĚŠIL, M. Prstová abeceda. Praha: FRPSP, 1992.

SINECKÁ, J. Komunita neslyšících a limity jejich integrace do české společnosti. (Zpráva o výzkumu zdravotně handicapované skupiny). *Speciální pedagogika* 1, 2003, s. 33 – 42.

STRNADOVÁ, V. *Specifické neverbální projevy neslyšících lidí*. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, o. s., 2008, s. 11-66. ISBN 978-80-87218-00.

Hodnocení je obtížné, váš výzkum není výzkumem v pravém slova smyslu – bylo by jistě vhodnější pro absolvování tohoto kurzu zvolit nějaké fiktivní výzkumné téma, které bude mít výzkumu blíže. Je také škoda, že jste v mnoha pasážích příliš stručná a neformulujete celé věty.